

1. **ĆWIK** (10) *sb m*

sg *N* ćwik (4). ◇ *G* ćwika (1). ◇ *A* ćwika (4). ◇ *pl N* ćwikowie (1), [ćwiki, ćwicy. ◇ *A* ćwici. ◇ *I* ćwikami].

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

1. *Mysliwski ptak ćwiczony, tresowany, używany do łowów i na wabika* (5) : [kiedy wielki Iástrzáb a zwłafzczá ćwik/ tedy weźmie [gołębia] y będzie z tym przez ftáie álbo przez kilká/ ále przedsię nie wćiecze *CygMyśl* E3; Gdy obaczyłz po ptaku żeby był byłtry á zwłafzczá ćwik/ tedy muśiłz drugi fznur przywieżác/ bo go ná tym nie wiedzielz *CygMyśl* E3; Ieśliże małz żięby ćwici tedy vczyń precz ná łronie kędy śiátkę iákąkolwiek y miey łparek ná niey/ gdy wiele tákich ptakow drapieźnych. *CygMyśl* E4, G3, G3v, G4v.]

Obscenum (5): Bábá co ćwiká przedawáá. BAbá byáá zuchwááá/ iednego łpráwili/ Iż v niey ná kokofzy ćwiká włápili. Ten táb pobiegł poćichu/ by fie z bábą zbráćić/ Y prośił iey o ćwiká/ chcąc go iey zápláćić. Bábá nań rzyć wypięłá/ otoż táb małz ćwiká/ Możełz Káczek nágonic/ iedno miey Koniká. A ten połzedł łplunáwłzy/ byó go włtyd tego/ Miááto ćwiká Puhaczá wżrzał kudłátego. *RejFig Cc2*.

2. *Człowiek doświadczony, wyćwiczony, mądry; chytry, przebiegły, spryciarz, frant, szalbierz; veterator Mącz, Calep, Cn; exercitatus Mącz, Cn; acutus, callidus, consultus, disciplinatus, disciplinosus, emunctus, multis experimentis eruditus, exercitus, experiens, expertus, informatus, instructus, pergnarus, peritus, prudens, recoctus, sciens, Sesquiulisses, Sesqulisses, volutatus, versatus in aliqua re Cn* (5) : *Exercitatus, Wycwiczony/ álbo/ ćwik/ yáko też niektórzi mowią. Mącz* 14c.

Wyrażenie: »stary ćwik« (4): *Veterator, Stáry ćwik/ łotr/ mędrek/ chytrek/ złośnik/ lis. Mącz* 49lb; *Veterator in omni arte et instituto, Stáry ćwik w każdey nauce. Mącz* 491b; *ABowiem wiele o tym czytamy/ iż oni łtárzy ćwikowie á oni łławni á zacni Hetmáni wiekow pirwłzych/ záwždy więcey rozumem á wważnemi rádámi łwemi porážáli/ niżli czáfem mocámi. RejZwierc* 163; *Veterator – Czwik łtari, dawni achitriłziderz. Calep* 1119a.

Synonimy: 2. chytrek, chytrzec, chytrzelek, ćwiczony, doświadczony, dowcipny, lis, łotr, matacz, mądry, mędrek, mocny, podchwytacz, rozumny, sprawny, szyderz, świadomy, tajemnik, uczony, umiejętny, wiadomy, złośnik.